



ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE "COSTIN C. KIRIȚESCU"

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

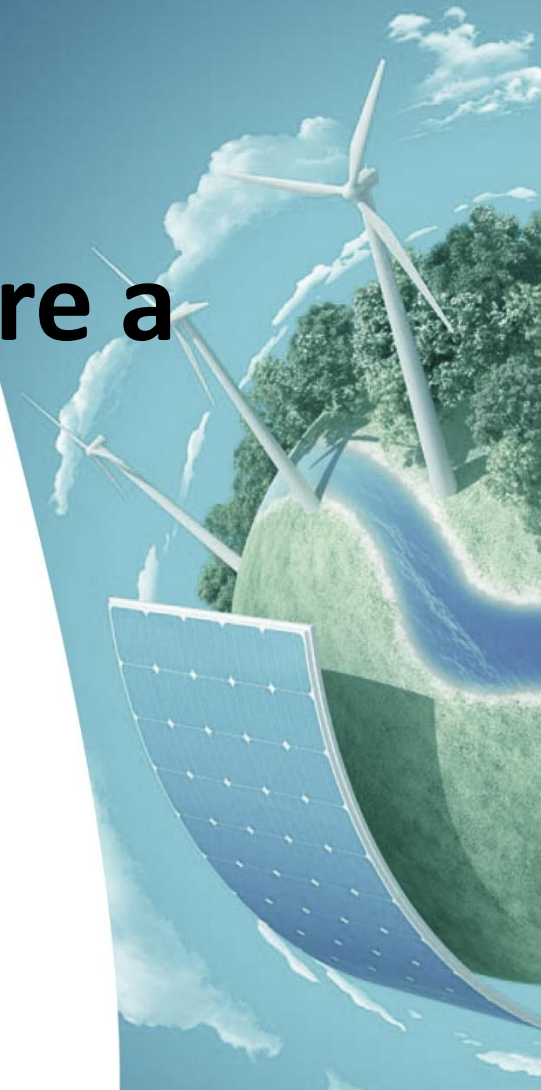
**EFICIENȚA ENERGETICĂ – PRIORITATE
NAȚIONALĂ PENTRU REDUCEREA SĂRĂCIEI
ENERGETICE, CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII ȘI
SIGURANȚA CONSUMATORILOR DE ENERGIE**



Coordonator:
Prof. dr. Cătălin Zamfir
membru corespondent

Autoritatea Națională de Reglementare a Energiei

A N R E



ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII



ACADEMIA ROMÂNĂ
INSTITUTUL NAȚIONAL DE CERCETĂRI ECONOMICE “COSTIN C. KIRIȚESCU”

INSTITUTUL DE CERCETARE A CALITĂȚII VIEȚII

**EFICIENȚA ENERGETICĂ – PRIORITATE NAȚIONALĂ PENTRU
REDUCEREA SĂRĂCIEI ENERGETICE, CREȘTEREA CALITĂȚII VIEȚII
ȘI SIGURANȚA CONSUMATORILOR DE ENERGIE**

Institutul de Cercetare a Calității Vieții (ICCV):

Cătălin ZAMFIR (coordonator)

Mihai DUMITRU

Adina MIHĂILESCU

Mihnea PREOTESEI

Mariana STANCIU

Elena ZAMFIR

Cu suportul unor specialiști externi:

Virgil Mușetescu

Cristian Hetea,

Andreea Negru

Institutul de Sociologie (INSOC):

Ilie BĂDESCU

Ion GLODEANU

Andreea NICOLAESCU

Adela ȘERBAN



UN NOU CONCEPT: eficiența socială a energiei

- Completarea **drepturilor fundamentale ale omului: accesul la energie - un drept uman universal**
 - Accesul/ continuitatea furnizării energiei pentru populație
 - La un preț cât mai scăzut, sustenabil social
- Producerea și utilizarea energiei: curat ecologic și prevenirea dezastrelor ecologice și sociale



REFORMA ENERGIEI

1. Privatizarea producției și comercializării energiei
2. Alinierea prețurilor energiei la prețurile UE prin realizarea unei piețe europene libere a energiei
 - Competiția – scăderea prețurilor
3. Înlocuirea politicii de suport universal al consumului energetic cu suport focalizat pe **sărăcia energetică și consumatorul vulnerabil.**
 - Nevoia preevaluării efectelor reformei

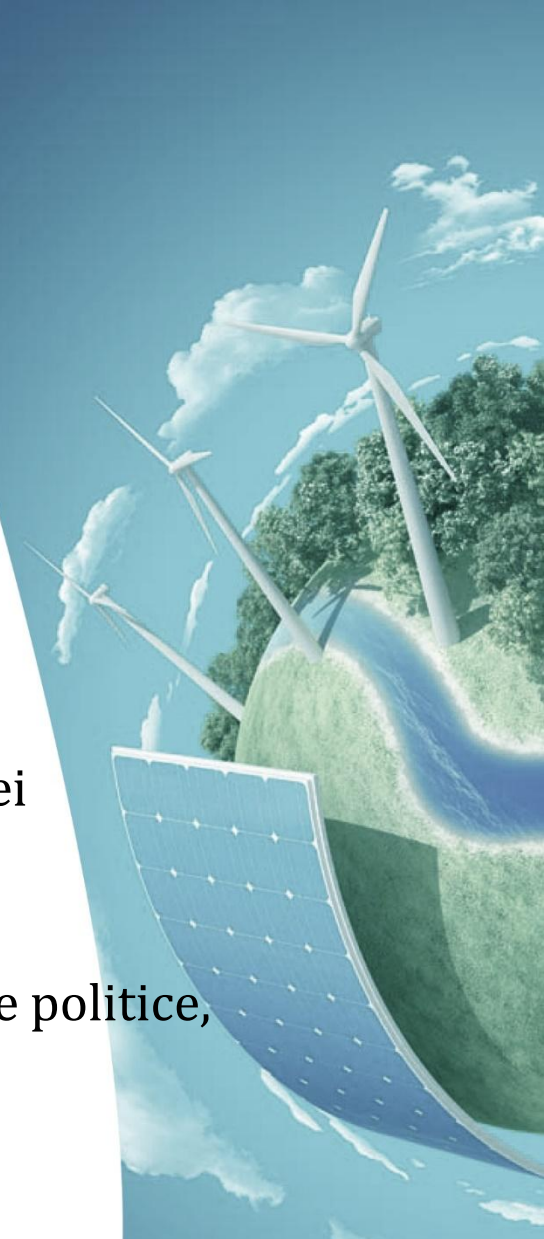


EFFECTUL 1

Efectul cumulat imediat al reformei energetice: **Explozia prețurilor energiei**

3 mecanisme:

- **Monopolul de stat înlocuit cu monopolul privat: consumatorul prizonier**
- ***Corupția energetică* - fenomenul "băieților deștepți": un mecanism specific tranziției românești de **exploatarea privată a statului și populației****
- **Alinierea la prețurilor europene: mecanismele pieței europene libere, nu mecanisme politice, a dus la pierderea beneficiului posibil al resurselor natural**



Trei probleme noi

- **Dublarea** posibilă a prețurilor energiei pentru consumatorul casnic - 2017/ 2018
- Consecință: Va fi 2017-2018 o a doua **explozie a sărăcirii: sărăcia energetică ?**
- Cum va face față **sistemul de protecție socială** exploziei prețurilor/sărăcirii ?



Creșterea prețurilor energiei s-a declanșat în ultimii ani:

	Electricitate			Gaze		
	2012	2014	Creștere anuală cu pct. procentuale	2012	2014	Creștere anuală cu pct. procentuale
UE 28	0,195	0,208	3,1	0,070	0,072	1,1
România	0,108	0,125	5,8	0,027	0,034	18,7
	55,4%	60,1%		38,6%	47,2%	



Scenariu 2017-2018

Ce se poate întâmpla prin alinierea prețurilor la nivel european: impact direct

	Electricitate			Gaze		
	2012	2017*	Creștere față de 2012	2012	2018***	Creștere față de 2012
UE 28	0,195	0,227	16,4%	0,070	0,076	8,6%
România	0,108	0,227**	110,2%	0,027	0,076	181,5%
	55,4%			48,6%		



EFECTUL 2: Extinderea sărăciei

Câți săraci sunt în România ?

- Sărăcie relativă
- Deprivare materială severă
- Alte estimări (ICCV)

	UE	România
• Sărăcie relativă	16,7%	22,4%
• Deprivare materială severă	9,6%	28,5%
• Alte estimări (ICCV)		40 - 50%



Exemplu: estimările ICCV în jur de 50%

2013:	Venit minim decent ICCV	Venit mediu INS
• Familie de 2 salariați cu 2 copii	2298 lei	2076
• Doi agricultori cu doi copii	1852 lei	1308
• Doi pensionari (urban)	1427 lei	1427



Impactul sărăcirii a creșterii probabile a prețurilor

	Prag minim decent (ICCV)			Prag minim subzistență (ICCV)		
	2013	2018	Față de 2013	2013	2018	Față de 2013
Prag sărăcie: coșul minim de consum - decent/ subzistență	2 304	2 715	<i>17,8%</i>	1 868	2 245	<i>20,2%</i>
Cheltuieli întreținere/ din coșul de consum	403,2= 17,5%	814,5= 30,0%	<i>99,5%</i>	370,0= 19,8%	747,4= 33,3%	<i>102,0%</i>



EFFECTUL 3:

Noi probleme pentru protecția socială:
ajutăm pe cei săraci sau pe cei mai săraci
dintre săraci ?

Numărul de beneficiari de ajutor de încălzire – în milioane

2003-4	2004-5	2005-6	2006-7	2007-8	2008-9	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13	2013-14
1,0	1,0	1,1	4,1	4,0	3,6	3,3	1,5	1,3	1,1	0,8

- *2006: 4,1 milioane = aproximativ 50% din populație*
- *2013: 0,8 milioane = aproximativ 10% din populație*



EFECTUL 4: afectează bugetul național ?

- **România: cea mai ridicată taxare a consumului energetic**

Taxe la gaze din prețul de vânzare la consumatorii casnici - 2013

- **UE 25** **24,5%**
- **România** **52,0%**

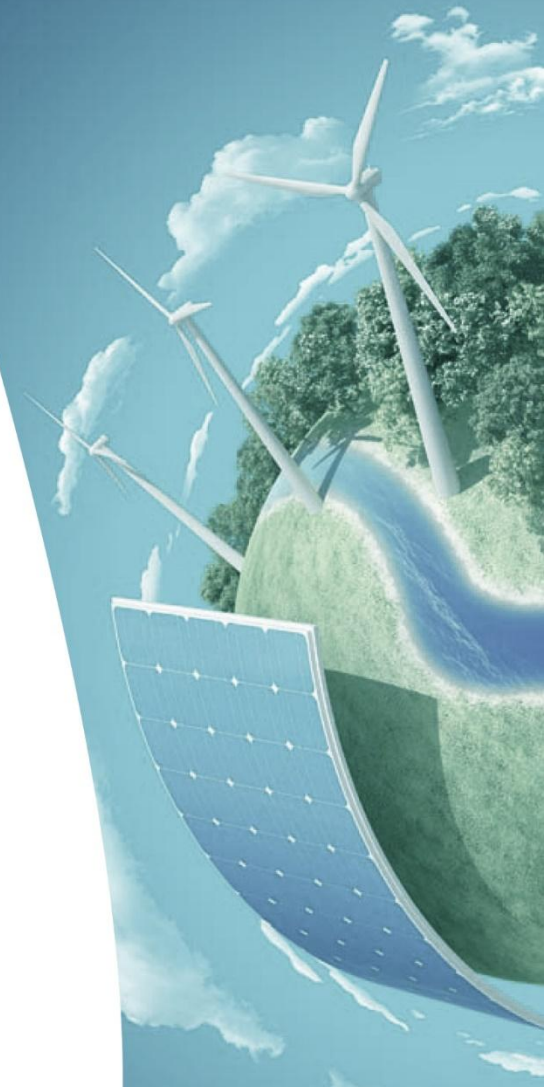
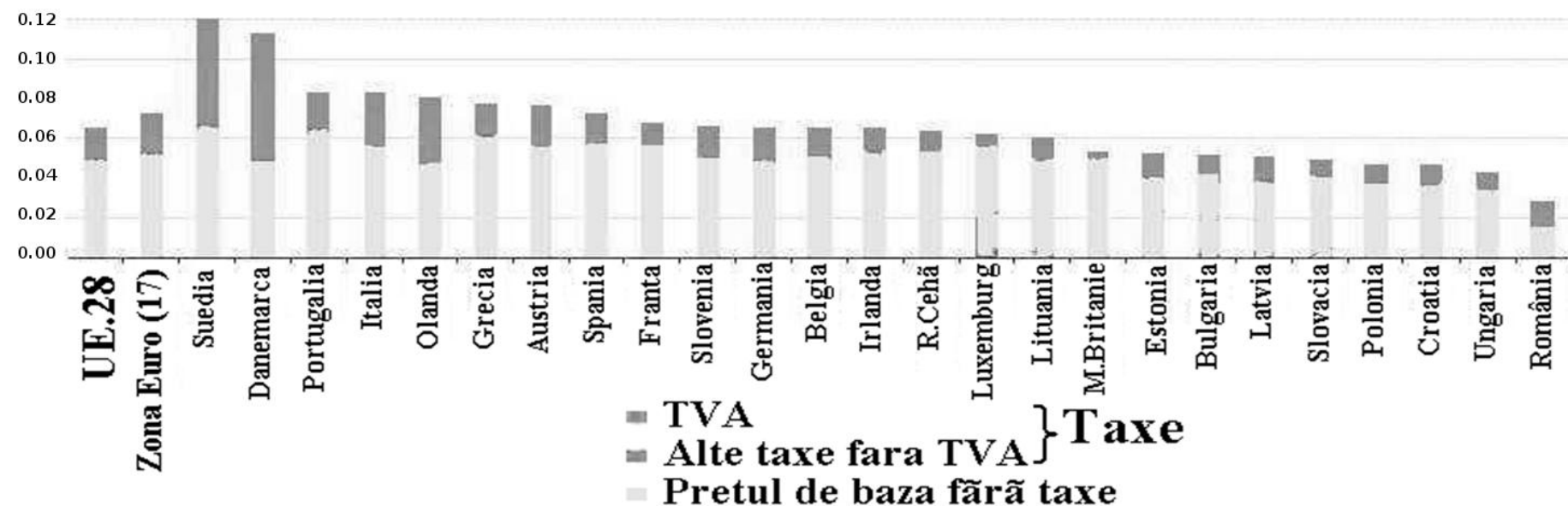
→ Creșterea prețului de vânzare nu mai poate susține o taxare atât de ridicată

→ **Alte surse de alimentare a bugetului ?**



Efectul 5: Cine beneficiază de resursele țării ?

Preț gaze consum casnic, 2013



Diferențe europene în prețurile de bază

- Basic price: EUR/Kwh

	Gaze	Electricitate
• UE 25	0,048	0,034
• România	0,015	0,021



8 PROBLEME STRUCTURALE

generate de reforma sistemului energetic

1. Șocul sărăcirii: protecția socială, concepută doar pentru 10% pentru săraci, va trebui să fie regândită dacă ea va putea depăși chiar 50%
2. Reducerea predictibilă a resurselor bugetare din taxarea consumului energetic o problemă a bugetului.
3. Asigurarea respectării dreptului de acces la resursele de energie: gaz, dar și electric
4. Condițiile de locuire ca o sursă a ineficienței energetice – inclusă în politica socială de protecție.



8 PROBLEME STRUCTURALE

generate de reforma sistemului energetic

5. Criza sistemului public de furnizare a încălzirii. Transferul haotic a responsabilității spre populație (centrale proprii): lipsa unei strategii.

6. Deficite critice ale sistemului de protecției consumatorului

7. Beneficiile proprietății asupra resurselor naționale sunt deplasate de la buget și populație la profitul intern și mai ales extern

8. Corupția energetică: o sursă importantă a sărăcirii energetice



5 PRIORITĂȚI

1. **Creșterea rolului statului (ANRE) asupra mecanismului de formulare a prețurilor energiei: eliminarea ”băieților deștepți” / monopolul privat**
2. **Împuternicirea consumatorului în negocierea prețurilor energiei: piața liberă nu pare a lucra suficient în favoarea consumatorului**
3. **Elaborarea unei strategii de creștere a eficienței sociale a energiei**
 1. Promovarea unei culturi a eficienței sociale a consumului energetic: în școală, mass-media, sistemul juridic. ANRE: o strategie a creșterii eficienței sociale a energiei
 2. Combinarea suportului celor săraci energetici cu susținerea programelor de îmbunătățire a condițiilor energetice, în primul rând a locuințelor

→ Performanță așteptată: scăderea consumului energetic casnic prin creșterea eficienței energetice
4. **Includerea organică în programele publice sociale/ în sistemul de protecție socială a politicii de prevenire și combatere a sărăciei energetice**
5. **O strategie de regândire a sistemului de producției a încălzirii casnice**

